

Kes läheb vangi?

Seksuaalkuritegude karistuspraktika Eesti
maakohtutes 2014 kuni 2026

1000

maakohtu otsust, 958 süüdimõistetut

2/3

süüdimõistetutest ei läinud vangi

82%

täiskasvanu vägistajatest ei läinud vangi aastatel
2022 kuni 2025

Seitse peamist leidu

- 1. Kaks kolmandikku seksuaalkuriteos süüdi mõistetutest ei läinud vangi.** Nende karistus jäeti täielikult tingimisi: 639 inimest 958-st.
- 2. Vangi läinute osakaal on alates 2022. aastast langenud.** Kontaktkuritegudes langes see ka sama menetlusliigi sees, nii et asi ei ole ainult selles, et kokkuleppeid tehakse rohkem.
- 3. Kokkulepe vähendab vangi mineku tõenäosust mitu korda.** Kokkuleppega lahendatud asjades läks vangi 13 inimest sajast, kohtu täismenetluses 60.
- 4. Täiskasvanu vägistajatest ei läinud aastatel 2022 kuni 2025 vangi 82%.** Varem oli see 60%. Lapse vägistajate seas kasvas vangi mitteminejate osakaal 19% pealt 43% peale.
- 5. Lapspornograafia eest süüdi mõistetud 200 inimesest läks vangi 14.** 9 asja 10-st lahendati kokkuleppega. See on kõigis neljas maakohtus ühesugune.
- 6. Prokuröride vahel on sama kuriteoliigi sees statistiliselt kindlad erinevused.** Näiteks lapsporno ja internetikuritegudes 5% vs 33% vangi.
- 7. Kohtunike erinevused on suured, aga enamasti mitte statistiliselt kindlad.** Paljudel kohtunikel on liiga vähe asju, et järeldusi teha.

Kuidas numbreid lugeda

- **Läks vangi:** kohus mõistis reaalse vangistuse või osaliselt reaalse vangistuse, kus osa tuli kohe ära kanda.
- **Ei läinud vangi:** tingimisi karistus, üldkasulik töö, rahaline karistus või alaealisele määratud mõjutusvahend.
- **Reaalne vangistus:** kohtu mõistetud kohe kantav aeg. Tingimisi karistus on loetud nulliks. Tegelikult vanglas veedetud aeg võib olla lühem, sest paljud vabastatakse ennetähtaegselt ja vahi all oldud aeg arvatakse karistuse sisse.
- **Kontaktkuritegu:** otsene füüsiline kontakt ohvriga (vägistamine, seksuaalne tegu lapsega, seksi ostmine alaealiselt, lastega kaubitsemine). **Mittekontaktne:** lapspornograafia ja lapse ahvatlemine internetis.

Iga neljas süüdimõistetu läks vangi

Aastatel 2017 kuni 2026 mõisteti seksuaalkuriteos süüdi 894 inimest. Reaalselt läks vangi neist 225.

Aasta	Süüdi mõisteti	Kontakt	Mittekontaktne	Kokkulepe	Lühimenetlus	Üldmenetlus	Läks vangi
2017	81	44	37	57	17	7	20 (25%)
2018	76	46	30	49	15	9	27 (36%)
2019	106	67	39	72	22	11	30 (28%)
2020	98	56	42	64	23	11	30 (31%)
2021	95	51	44	66	23	6	28 (29%)
2022	84	61	23	45	24	14	15 (18%)
2023	104	70	34	64	30	10	26 (25%)
2024	69	52	17	49	15	5	13 (19%)
2025	105	72	33	72	29	4	23 (22%)
2026*	76	32	44	62	12	2	13 (17%)
Kokku	894	551	343	600	210	79	225 (25%)

* 2026 on poolik aasta: osa otsustest on veel ringkonnakohtus. Üksikud asjad lahendati kiirmenetluses, seetõttu ei ole menetluste summa igal aastal täpselt sama.

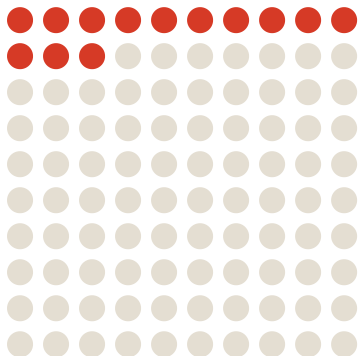
Kuriteo kaupa

Kuritegu	Süüdi	Kokkuleppega	Keskmine karistus (a)	Läks vangi	Keskmine reaalne vangistus (a)
Vägistamine	285	36%	3,9	50%	2,6
Lapspornograafia tegemine või hoidmine	200	92%	1,5	7%	0,1
Lapse ahvatlemine (tavaliselt internetis)	147	91%	1,5	16%	0,4
Seksuaalne tegu alla 14-aastase lapsega	129	77%	2,6	22%	0,7
Seksuaalne tegu vastu inimese tahtmist	52	19%	2,9	15%	0,8
Seksi ostmine alaealiselt	43	77%	2,3	23%	0,7
Seksuaalne tegu, kasutades võimu lapse üle	26	81%	3,6	27%	0,8
Lastega kaubitsemine	25	76%	2,6	16%	0,3
Seksuaalvahekord oma lapse või lapselapsega	22	68%	3,7	41%	1,4
Lapsega kohtumise kokkuleppimine seksi eesmärgil	13	85%	1,8	8%	0,2

Keskmine karistus on kohtu mõistetud karistus, ka tingimisi. Kui otsuses oli mitu kuritegu, on süüdimõistetu raskeima kuriteo all.

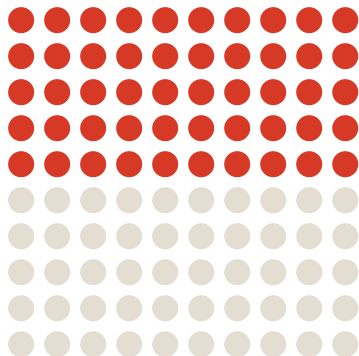
7 asja 10-st lõpeb kokkuleppega

Kokkuleppemenetluses lepivad prokurör ja süüdistatav koos kaitsjaga karistuse kokku. Kohtunik saab kokkuleppe kas kinnitada või tagasi lükata, aga karistust ise ei määra.

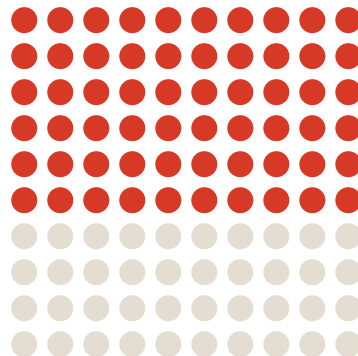
13 / 100

läks vangi, kui tehti **kokkulepe**

50 / 100

lühimenetluses, kus kohus otsustas ja karistus vähenes kolmandiku võrra

60 / 100

täismenetluses, kus kohus otsustas kõik ise

Menetlus	Süüdi mõisteti	Läks vangi	Keskmine reaalne vangistus (a)
Kokkulepe	632	13%	0,3
Lühimenetlus	225	50%	2,4
Üldmenetlus (täismenetlus)	81	60%	3,9

Kontakt ja mittekontaktne kuritegu menetluse kaupa

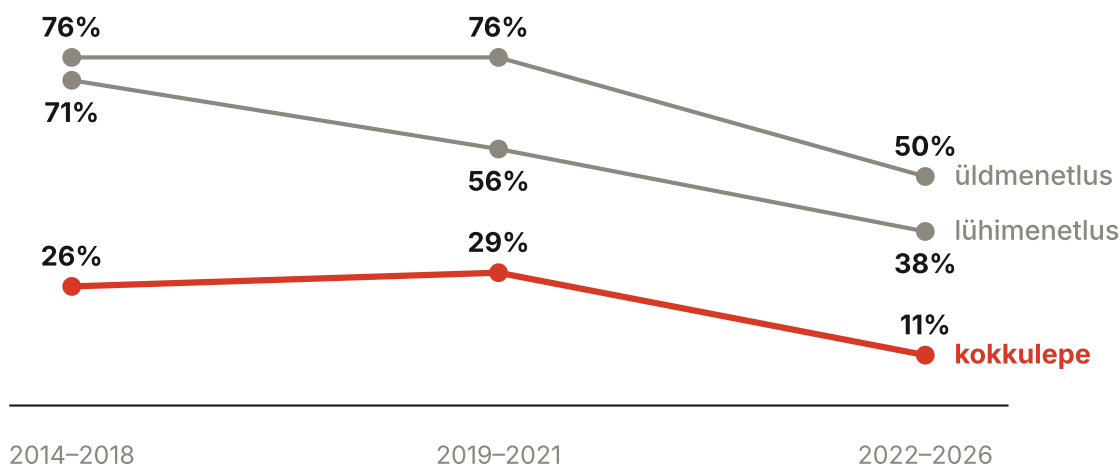
Kuriteo liik	Kokkulepe	Lühimenetlus	Üldmenetlus
Kontaktkuriteod	301 inimest, 19% vangi	208, 50%	68, 65%
Mittekontaktset (lasporno, ahvatlemine)	331, 8% vangi	17, 47%	13, 38%

Tähelepanek: laste vastu toime pandud pildi- ja internetikuritegudes lõpeb 9 asja 10-st kokkuleppega. Laspornograafia ei ole ohvriteta kuritegu: iga pilt on päris lapse päris väärkohtlemise salvestus.

Vangi minnakse harvem ka sama menetluse sees

Kontaktkuritegude (vägistamine, seksuaalne tegu lapsega jt) eest süüdi mõistetute seas on vangi läinute osakaal alates 2022. aastast langenud igas menetlusliigis.

Kontaktkuriteod: kui suur osa süüdimõistetest läks vangi

Allikas: 1000 maakohu otsust Riigi Teatajas. 2026 on poolik aasta.

Periood	Kokkulepe	Lühimenetlus	Üldmenetlus
2014–2018	26% (62 inimest)	71% (42)	76% (17)
2019–2021	29% (87)	56% (63)	76% (21)
2022–2026	11% (152)	38% (103)	50% (30)

Kas langus on päris?

Avalikku andmebaasi jõuavad ainult jõustunud otsused. Kui süüdimõistetu kaebab otsuse edasi, jõuab see andmebaasi aasta või kaks hiljem. Kontrollisime, kui suur osa iga aasta otsustest on jõudnud ringkonnakohtusse:

- 2015 kuni 2025 püsis see 14 kuni 24% juures. Viivitus on selgelt näha ainult 2026. aastal (3%).
- 2022 ja 2023 on täiesti „küpsed“ aastad (24% ja 21% edasi kaevatud) ning juba neil oli vangi läinute osakaal madal.

Järeldus: langus ei tulene avaldamise viivitusest. Kõige kindlam võrdlus on 2017 kuni 2021 versus 2022 kuni 2023. Andmed ei näita langemise põhjust: see on küsimus prokuratuurile ja kohtutele.

Iga teine vägistaja ei läinud vangi

Vägistamises (§ 141) mõisteti süüdi 285 inimest. 143 neist ei läinud vangi. Need, kes vangi läksid, said aga sama pika või veidi pikema karistuse kui varem.

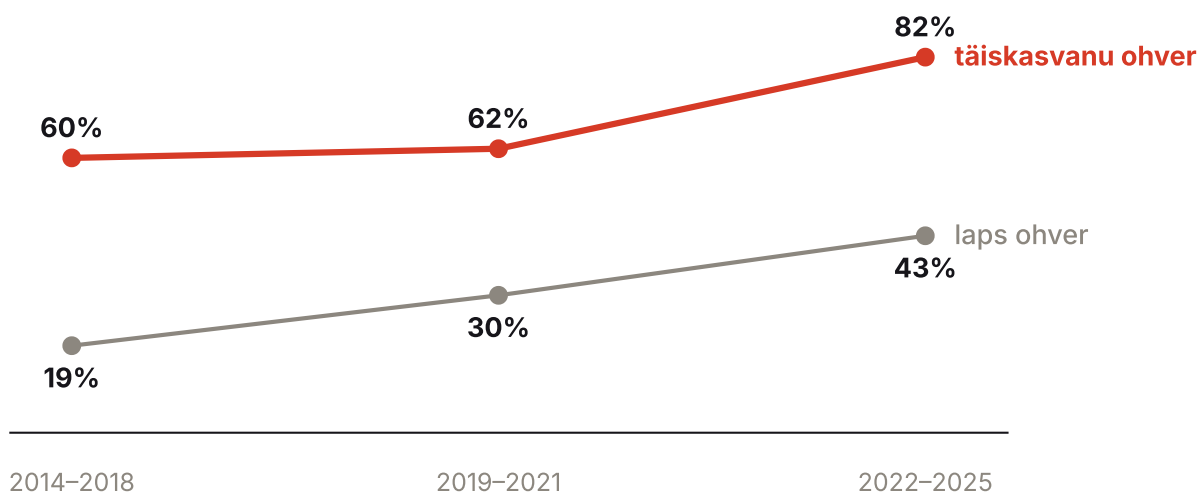
Periood	Aastas süüdi	Läks vangi	Keskmine karistus (a)	Keskmine reaalne vangistus (a)
2014–2018	14	62%	3,8	2,9
2019–2021	35	52%	3,8	2,5
2022–2025	24	41%	4,2	2,6

Kas ohver oli laps või täiskasvanu?

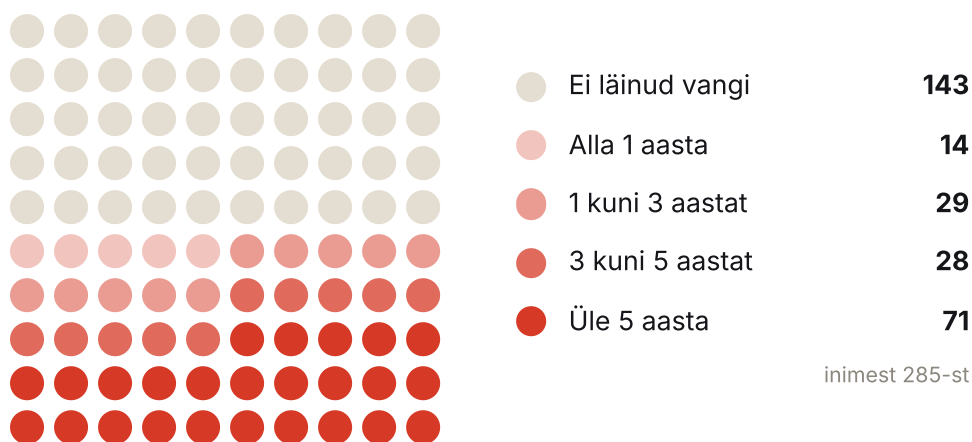
Lugesime iga otsuse resolutsioonist, kas mõisteti süüdi § 141 lg 2 p 1 järgi (ohver alla 18 aasta). Seadus loeb ka iga alla 10-aastase lapsega toime pandud seksuaalse teo vägistamiseks. 15 otsuse puhul (5%) ei olnud see selge.

Kelle vastu	Süüdi	Kokkuleppega	Läks vangi	Keskmine karistus (a)	Keskmine reaalne vangistus (a)
Laps	139	0%	68%	5,0	4,0
Täiskasvanu	131	77%	31%	2,5	0,9

Kui suur osa vägistajatest ei läinud vangi

Kui pikk reaalne vangistus: kui 100 vägistajat mõistetakse süüdi

Kelle vastu	Ei läinud vangi	Alla 1 aasta	1 kuni 3 aastat	3 kuni 5 aastat	Üle 5 aasta
Laps	45 (32%)	4 (3%)	11 (8%)	21 (15%)	58 (42%)
Täiskasvanu	91 (69%)	10 (8%)	17 (13%)	6 (5%)	7 (5%)
Kõik	143 (50%)	14 (5%)	29 (10%)	28 (10%)	71 (25%)

Vägistamine menetluse kaupa: läks vangi

Periood	Kokkulepe	Lühimenetlus	Üldmenetlus
2014–2018	42% (24)	76% (33)	70% (10)
2019–2021	32% (41)	61% (44)	74% (19)
2022–2025	18% (33)	49% (47)	65% (17)

Kontrollida enne avaldamist: ühtegi lapse vägistamise asja ei lahendatud kokkuleppega, aga täiskasvanu vägistamistest 3 asja 4-st. Tõenäoliselt piirab seda seadus. Kui nii, selgitab see osaliselt, miks täiskasvanute number on palju halvem. Kinnita juristi või prokuratuuriga.

Tingimisi karistuse saanud vägistajate karistus oli keskmiselt 2 kuni 3 aastat ja katseaeg 3 kuni 3,5 aastat.

200 süüdimõistetut, vangi läks 14

Ainult lapspornograafia eest (ilma kontaktkuriteota) mõisteti süüdi 200 inimest. Vangi läks 14 ehk 7%. Keskmine reaalne vangistus oli umbes kuu.

Laiemas valimis on kõik 336 süüdimõistetut, kelle asjas oli lapsporno paragrahv (§ 178 või § 175¹), ka koos kontaktkuriteoga. Selles grupis on trend **vastupidine**: karistused on läinud karmimaks.

Periood	Aastas süüdi	Läks vangi	Keskmine karistus (a)	Keskmine reaalne vangistus (a)
2014–2018	20	21%	2,2	0,8
2019–2021	38	24%	2,3	1,0
2022–2025	24	29%	3,0	1,5

Vahelejääjaid ei ole juurde tulnud. Süüdimõistetute arv näitab, kui paljud jäid vahele ja jõudsid kohtusse, mitte kui palju kuritegusid tegelikult toime pandi.

Aastate kaupa (kõik 336)

Aasta	Süüdi	Kokkuleppega	Läks vangi	Tingimisi	Keskm. karistus (a)	Keskm. tingimisi (a)	Keskm. katseaeg (a)	Keskm. reaalne (a)
2015	8	75%	1 (12%)	6	2,6	2,2	3,0	0,6
2016	19	79%	6 (32%)	13	1,6	1,1	1,8	0,8
2017	42	83%	7 (17%)	32	2,5	1,6	2,1	0,9
2018	27	78%	7 (26%)	16	2,1	2,0	2,5	0,6
2019	37	70%	10 (27%)	27	2,4	1,4	2,1	1,4
2020	35	86%	9 (26%)	23	1,9	1,4	1,9	0,8
2021	41	85%	8 (20%)	25	2,5	1,9	2,3	0,7
2022	24	67%	3 (12%)	18	2,7	1,6	2,2	1,1
2023	37	76%	11 (30%)	24	2,9	2,0	2,3	1,3
2024	12	67%	4 (33%)	7	4,2	2,8	3,1	2,2
2025	25	60%	10 (40%)	14	2,9	1,7	2,7	1,9
2026*	27	89%	6 (22%)	21	1,6	1,5	2,2	0,3

Tingimisi karistus oli enamasti 1,5 kuni 2 aastat, katseaeg 2 kuni 2,5 aastat. 2024 on väikese arvuga aasta (12 inimest).

Prokurörid, kes lahendasid kõige rohkem asju kokkuleppega

Kokkuleppes pakub karistuse välja prokurör. Seepärast on prokuröri roll karistuse kujunemisel sageli suurem kui kohtuniku oma.

Prokurör	Süüdi	Kokkuleppega	Keskmine karistus (a)	Läks vangi	Keskm. reaalne (a)
Annika Vanatoa	32	100%	1,4	9%	0,1
Elle Karm	15	100%	1,4	13%	0,3
Natalja Firsova	13	100%	1,3	8%	0,2
Margit Pärn	22	95%	1,9	5%	0,4
Mariken Arro	14	93%	1,8	7%	0,2
Kelly Weber	13	92%	1,8	8%	0,3
Maarja Gustavson	11	91%	1,6	0%	0,0
Merje Turjakas	11	91%	2,5	0%	0,0
Marika Reintop	60	87%	1,6	8%	0,1
Rainer Amur	11	82%	2,0	36%	1,3

Hoiatus: mitmel neist prokuröridest on peamiselt lapsporno ja internetikuritegude asjad, kus karistused on kogu süsteemis leebemad. Õiglane võrdlus on sama kuriteoliigi sees.

Kõige rohkem kokkuleppeid arvuliselt

Prokurör	Süüdi	Kokkuleppeid (umbes)	Kokkuleppega	Läks vangi	Peamised asjad
Marika Reintop	60	52	87%	8%	lapsporno ja internetikuriteod
Annika Vanatoa	32	32	100%	9%	lapsporno ja internetikuriteod
Rita Siniväli	53	28	53%	34%	peamiselt kontaktkuriteod
Evelin Ansip-Kukk	36	27	76%	22%	peamiselt kontaktkuriteod

Kokkulepete arv on arvatatud osakaalust ja võib ühe võrra erineda.

Sama kuriteoliigi sees: lapsporno ja internetikuriteod

Prokurör	Süüdi	Kokkuleppega	Läks vangi	95% vahemik
Marika Reintop	58	90%	3 (5%)	2–14%
Annika Vanatoa	31	100%	3 (10%)	3–25%
Saskia Kask	22	100%	3 (14%)	5–33%
Eneli Laurits	18	56%	6 (33%)	16–56%
Margit Pärn	17	100%	0 (0%)	0–18%
Natalja Firsova	11	100%	0 (0%)	0–26%

Reintopi ja Lauritsa vahemikud ei kattu, seega see erinevus on statistiliselt kindel. Maakohtute vahel erinevust ei ole: kõigis neljas läks nendes asjades vangi 9 kuni 14%.

Prokuratuurid (kontaktkuriteod, kohus määras karistuse ise)

Prokuratuur	Läks vangi	95% vahemik
Lõuna Ringkonnaprokuratuur	46 / 69 (67%)	55–77%
Põhja Ringkonnaprokuratuur	28 / 59 (47%)	35–60%
Viru Ringkonnaprokuratuur	11 / 23 (48%)	29–67%
Lääne Ringkonnaprokuratuur	5 / 9 (56%)	27–81%

Kohtunike erinevused on suured, aga enamasti juhuslikkuse piirides

Võrdlesime kohtunikke, kellel oli vähemalt 10 seksuaalkuriteo asja. Järjestus põhineb keskmisel reaalsel vangistusel süüdimõistetute kohta.

Keskmiselt kõige pikem reaalne vangistus

Kohtunik	Süüdi	Kokku- leppega	Läks vangi	Keskm. reaalne (a)
Marek Vahing	13	46%	38%	2,7
Karin Olentšenko	19	32%	74%	2,7
Margot Mikler	33	52%	48%	2,6
Ingrid Kullerkann	15	33%	47%	2,4
Larissa Prokopenko	11	82%	18%	2,2
Ingeri Tamm	15	47%	60%	2,1
Aivar Hint	28	61%	32%	1,9

Keskmiselt kõige lühem reaalne vangistus

Kohtunik	Süüdi	Kokku- leppega	Läks vangi	Keskm. reaalne (a)
Piia Jaaksoo	21	81%	5%	0,1
Anu Vilt	15	73%	7%	0,1
Liina Pohlak	11	91%	18%	0,3
Anne Rebane	11	73%	27%	0,5
Endla Ülviste	18	72%	11%	0,5
Marju Persidskaja	22	68%	14%	0,5
Piret Liivo	70	76%	17%	0,6

Kõige suurem osa süüdimõistetutest läks vangi

Kohtunik	Süüdi	Läks vangi	Kokkuleppega
Karin Olentšenko	19	14 (74%)	32%
Ingeri Tamm	15	9 (60%)	47%
Janika Kallin	14	7 (50%)	47%
Margot Mikler	33	16 (48%)	52%
Ingrid Kullerkann	15	7 (47%)	33%

Kõige väiksem osa süüdimõistetutest läks vangi

Kohtunik	Süüdi	Läks vangi	Kokkuleppega
Piia Jaaksoo	21	1 (5%)	81%
Anu Vilt	15	1 (7%)	73%
Endla Ülviste	18	2 (11%)	72%
Marju Persidskaja	22	3 (14%)	68%
Piret Liivo	70	12 (17%)	76%

Muster on selge: kõige rohkem vangi saatnud kohtunike juures olid kokkulepped alla poole asjadest, kõige vähem vangi saatnute juures umbes 3 asja 4-st.

Tähtis: kohtunikul, kelle asjadest enamik on kokkulepped, on madal number ka siis, kui karistuse pakkus välja prokurör. Kohtuniku enda karmust näitab kõige puhtamalt alljärgnev tabel: ainult kontaktkuriteod, kus kohus määras karistuse ise.

Kontaktkuriteod, kohus määras karistuse ise (üld- ja lühimenetlus)

Kohtunik	Läks vangi	95% vahemik
Karin Olentšenko	7 / 8 (88%)	53–98%
Ingeri Tamm	6 / 7 (86%)	49–97%
Rutt Teeveer	10 / 12 (83%)	55–95%
Aivar Hint	8 / 11 (73%)	43–90%
Margot Mikler	11 / 16 (69%)	44–86%
Anu Tammeniit	8 / 15 (53%)	30–75%
Katre Poljakova	12 / 24 (50%)	31–69%
Piret Liivo	5 / 11 (45%)	21–72%
Andra Sild	5 / 12 (42%)	19–68%
Marju Persidskaja	2 / 7 (29%)	8–64%

Vahemikud kattuvad: üksikute kohtunike kohta ei saa öelda, et üks on statistiliselt kindlalt teisest karmim. Erand on lapsporno ja internetikuriteod: **Karin Olentšenko** 67% vangi (9 asja, vahemik 35–88%) vs **Anu Tammeniit** 0% (19 asja, 0–17%), kõik Tammeniidi asjad kokkuleppes.

Kes kaitses seksuaalkuritegudes süüdistatuid

Kaitsja	Süüdi	Kokkuleppega	Läks vangi	Keskm. reaalne (a)
Leelo Viil	32	50%	50%	2,2
Anu Pärtel	19	63%	42%	2,4
Urmas Simon	18	50%	44%	1,9
Toomas Laanemaa	14	57%	29%	1,9
Argo Künemäe	13	69%	46%	0,9
Alar Neiland	12	33%	58%	2,7
Rein Napa	11	45%	36%	1,2
Liis Suik	11	64%	0%	0,0
Aivar Kello	11	36%	64%	2,4
Aivar Ennok	10	64%	60%	2,1
Marina Valge	10	70%	40%	1,3
Jugans Grossmann	10	60%	20%	0,6

Enne nimeliselt avaldamist kaalu: kaitsja nimi leiti ainult 537 otsusest 1000-st. Enamik kaitsjaid oli riigi määratud: süüdistatav ei vali neid ise, vaid advokatuur määrab valveringi järgi. Kaitsja tulemus sõltub sellest, millised asjad talle sattusid. Kaitse on põhiseaduslik õigus ja kaitsjad on erapraktikud, mitte ametnikud.

Vägistamise asjades esindas kõige rohkem süüdistatuid Leelo Viil (14, neist 11 läks vangi). Lapsporno asjades ei ole ühtegi suurt nime: kõige rohkem oli kellelgi 7 klienti.

Kuidas andmed koguti

1. **Otsing paragrahvi järgi.** Riigi Teataja kohtulahendite andmebaasist otsiti kõik kriminaalasjade lahendid, mis viitavad karistusseadustiku seksuaalkuritegude paragrahvidele (§ 141 kuni 146, 175, 175¹, 178, 178¹, 179). Leiti 2426 lahendit. Nimede järgi ei otsitud.
2. **Filtreerimine.** Alles jäid maakohtu kohtuotsused, millel on üks kohtunik ja seksuaalkuritegude kategooria: 1000 otsust. Ringkonnakohtu ja Riigikohtu lahendid ning täitmiskohtuniku määrused jäid välja, et sama asja ei loetaks kaks korda.
3. **Tekstist lugemine.** Iga otsuse PDF-ist loeti välja prokurör, kaitsja, menetluse liik ja resolutsioonist karistus. Kohtunik ja kohus tulid andmebaasi metaandmetest.
4. **Täpsus.** Käsitsi kontrolli põhjal on karistuse lugemise täpsus umbes 95%. Iga number on jälgitav kuni konkreetse otsuseni.

Piirangud

- Andmebaasis on ainult jõustunud ja avalikustatud otsused. 2026. aasta on poolik.
- Arvesse on võetud maakohtu otsus. Kui ringkonnakohus karistust muutis, ei ole see siin kajastatud.
- Reaalne vangistus on kohtu mõistetud aeg, mitte tegelikult vanglas veedetud aeg.
- Väikeste arvude puhul (alla 10 asja) on protsendid juhuslikud. Seepärast on esitatud 95% usaldusvahemikud.
- Süüdimõistetute arv näitab kohtusse jõudnud asju, mitte tegelikku kuritegevust.

Enne avaldamist

- ☐ Kinnita juristi või prokuratuuriga, kas lapse vastu toime pandud vägistamist ei tohi kokkuleppemenetluses lahendada.
- ☐ Kontrolli käsitsi üle mõned otsused, mille põhjal nimesid esile tõstad (lingid on failis uurimus_read.csv).
- ☐ Anna prokuratuuridele ja kohtutele võimalus kommenteerida, eriti 2022. aasta järgse languse põhjust.
- ☐ Märki 2026. aasta andmed poolikuks.